	13. G'ulomov S.S., Alimov R.X, Salimov B.T., Xodiev B.YU., Ishnazarov.A.I. Mikroiqtisodiyot: Darslik -T.: "SHARQ" nashriyoti, 2001. - 320 b. 14. O'zbekiston Respublikasi statistika to'plami. 2019. – T.: O'zbekiston Respublikasi Statistika qo'mitasi. 2023. – 180 bet. **Axborot manbalari** 15. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali. 16. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi. 17. www.ziyonet.uz – ta'lim portali 18. www.stat.uz – O'zbekiston Respublikasi davlat statistika qo'mitasi sayti 19. www.mineconomy.uz - O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi sayti 20. www.cbu.uz – O'zbekiston Respublikasi markaziy banki sayti
7.	Fan dasturi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti O`quv uslubiy kengashining 2024-yil ___avgustdagi 1-sonli yig`ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№_____)
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** A.B.Shakarov – SamISI, "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi U.X.Xolboyev – SamISI, "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi assistenti
9.	**Taqrizchilar:** I.X.Nasimov – SamDU, "Tarmoqlar iqtisodiyoti" kafedrasi dosenti, PhD Ulashev S.X – Sam Avto AJ Ishlab chiqarishni rejalashtirish departamenti direktori

Mazkur Fan dasturi institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№_____)

Mazkur Fan dasturi "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'limi boshlig'i **I.E. Shodmonov**

Fakultet dekani **Sh.M.Islomov**

Kafedra mudiri **I.I. Ayubov**

Tuzuvchi **U.X.Xolboyev**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

_____

Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti rektori M.E.Po'latov

2024 yil "_____

Ro'yxatga olindi:_____

2024 yil "____" _____

MIKROIQTISODIYOT FANIDAN
O'QUV DASTUR

Bilim sohasi:	300 000	- Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
	400 000	- Biznes, boshqaruv va va huquq
Ta'lim sohasi:	310 000	- Ijtimoiy va xulq-atvorga mansub fanlar
	410 000	- Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	60310100	- Iqtisodiyot
	60310400	- Iqtisodiy xavfsizlik
	60410400	- Moliya va moliyaviy texnologiyalar
	60410500	- Bank ishi va auditi
	60410100	- Buxgalteriya hisobi va audit
	60412700	- Baholash ishi
	60411500	- Biznes-tahlil
	60411200	- Menejment
	60411400	- Inson resurslarini boshqarish
	60411700	- Logistika
	60412500	-Marketing
	60412700	- Baholash ishi
	60411900	-Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar
	5610300	-Turizm
	60411000	-Investitsion loyihalarga xizmat ko'rsatish va moliyalashtirish
	5610200	-Mehmonxona xo'jaligini tashkil etish va boshqarish

Samarqand – 2024 y

Fan/modul kodi MICROE6	O'quv yili 2024-2025	Semester 2	Kreditlar 6
Fan/modul turi Umumkasbiy	**Ta'lim titi** O'zbek		**Haftadagi dars soatlari** 4

1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
	Mikroiqtisodiyot	72	108	180

2.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslarini, iqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, iqtisodiy qonunlar va tamoyillarini o'rgatish hamda ularni amalda tatbiq etish ko'nikmasini hosil etish.

Fanning vazifalari – talabalarni nazariy bilimlar, iqtisodiy mushohada qilish usullari bilan qurollantirish, iqtisodiy hodisa va jarayonlar mazmunini mantiqiy mushohada qilish uchun zarur bo'lgan uslubiy yondashuvlarni egallashga ko'maklashish, ular ongiga milliy istiqlol g'oyasini va milliy mafkuraning asosiy qoidalarini singdirish, iqtisodiyotni modernizatsiyalash, erkinlashtirish va islohotlarni chuqurlashtirish asosida hozirgi zamon rivojlangan bozor iqtisodiyotini vujudga keltirishning dolzarb muammolarini ochib berish, iqtisodiyot va iqtisodiy munosabatlar to'g'risida amaliy ko'nikmalarni hosil qilish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)
II. I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. "Mikroiqtisodiyot" fanning mazmuni, maqsadi va vazifalari

Fanning mazmuni, vazifalari, predmeti. Resurslarning cheklanganligi va iqtisodiyotning bosh masalasi. Cheklangan resurslarni taqsimlashni taxlil qilishda talab va taklif modelidan va toarlar aylanmasi modelidan foydalanish. Resurslarni taqsimlashda narxning ahamiyati. Muvozanat narxning shakllanishi. Bozor va uning vazifasi. Bozor bilan bog'liq bo'lmagan faoliyat. Mulkka egalik qilish. Bozor iqtisodiyotining asosiy shartlari. Transaksion xarajatlar. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning iqtisodiyotni jadal rivojlantirishdagi roli. O'zbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar.

2-mavzu. Iqtisodiy bazis tushunchalari

Iqtisodiy ehtiyoj tushunchasi. Iqtisodiy ne'matlar va ularning xususiyatlari. O'rnini bosuvchi ne'matlar. To'ldiruvchi ne'matlar. Iqtisodiy resurslar va ularning turlari. Tadbirkorlik qobiliyati tushunchasi. Alternativ

3.

•ma'ruzalar;
•interfaol keys-stadilar;
•seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
•guruhlarda ishlash;
•taqdimotlarni qilish;
•individual loyilalar;
•loyiha tahlili;
•misol va masalalar;
•jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

5.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar xaqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki testni topshirish.

6.

Asosiy adabiyotlar

1. B.T.Salimov, M.S.Yusupov, B.B.Salimov Mikroiqtisodiyot. Darslik. - T.: Iqtisodiyot, 2019. - 366 b.
2. Bakiyeva I.A., Xadjaev X.S., Muhiddinova M.Z., Fayziyev Sh.Sh. Mikroiqtisodiyot. O'quv qo'llanma. – T.: "Iqtisod-Moliya", 2014. – 437 b.
3. Salimov B.T., Mustafakulov Sh.I., Yuldashev G'.T., Sultanov B.T. Mikroiqtisodiyot: Masalalar to'plami -T.: TDIU, 2018. - 210 b.
4. Salimov B.T., Mustafakulov Sh.I., Sultonov B.T. Mikroiqtisodiyot:masalalar to'plami. - Masalalar to'plami -T.: TDIU, 2018. - 210 b.
5. Salimov B.T., Muxitdinova U.S., Mustafakulov Sh.I., Salimov B.B. Mikroiqtisodiyot: Darslik -T.: TDIU, 2014. - 230 b.
6. Максимова В.Ф. Миероэкономика: Учебник. М:Маркет ДС, 2014– 368 с.

Қўшимча адабиётлар

7. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2014. – 46 b.
8. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli Farmoni. «Xalq so'zi» gazetasi, 2017 yil 8 fevral, №28 (6722).
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnimasi.Xalq so'zi, 28.12.2020.
10. Mirziyoyev SH.M. "Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz" - T.: O'zbekiston, 2017.
11. Campbell R. McConnell. Microeconomics. - Copyright 2015, Macmillan Publishing Company, a division of Macmillan, Inc.
12. Shakarov A.B., Xolboyev U.X. Mikroiqtisodiyot Darslik -T.: iqtisod-moliya, 2021. - 217 b.

elastiklik nazariyasiga ko'ra tahlili
41.Talab elastikligiga ko'ra sotuvchi daromadini maksimallashtirish
42.Iste'molchi tanlovini budjet chizig'i va budjet chegarasi orqali tahlil etish
43."Daromad-iste'mol" chizig'i va uning tahlili
44."Narx-iste'mol" chizig'i va uning tahlili
45.Bozor iqtisodiyoti davrida tavakkalchilik va uning vujudga kelishi
46.Tavakkalchilikni pasaytirishda sug'urtaning ahamiyati
47.Ishlab chiqarishni diversifikatsiyalash va modernizatsiyalash samaradorligi
48.Xedjir va fyuchers bozorlarining amal qilish mexanizmlari
49.Firma daromadlari va foydasi ularni hisoblash usullari
50.O'zbekistonda kichik tadbirkorlik sub'eklariga berilgan soliq va kredit imtiyozlari
51.Kapital bozori va investitsiyalar samaradorligi
52.Iqtisodiyotning real sektoriga investitsiyalar jalb etish yo'llari
53.Ishlab chiqarish xarajatlarini va tannarxini pasaytirish yo'llari
54.Ishlab chqarishni texnik yangilash va modernizatsiyalashning iqtisodiy ahamiyati
55.Bozor iqtisodiyoti sharoitida mahsulotlarga narx belgilash mexanizmi va narx siyosatini boshqarish
56.Korxona foydasini shakllanitirish va global inqiroz sharoitida undan samarali foydalanish yo'llari
57.Global moliyaviy inqiroz sharoitida mahsulot ishlab chiqarishni rivojlantirish va tannarxini pasaytirish yo'llari
58.Korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish
59.Ishlab chiqarishga innovatsion texnologiyalarni joriy etish samaradorligi
60.Investitsiyalar samaradorligini baholash va tahli etish

V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari

Talaba bilishi kerak:

- "Mikroiqtisodiyot" fanining vujudga kelishi va uning rivojlanishining asosiy yo'nalishlari haqida hamda ularning asosiy g'oyalari to'g'risida yaxshi tasavvurga yega bo'lishi kerak. Iqtisodiy hodisalar va jarayonlarning o'zaro aloqa va bog'liqligini, resurslarning cheklanganligini va aholi farovonligini oshirish maqsadida ulardan muqobil foydalanish usullarini bilishi lozim. **(bilim)**
- iqtisodiy bilimlarning nazariy asoslarini, iqtisodiyotning asosiy tushunchalari va kategoriyalarini, iqtisodiy qonunlar va tamoyilllarini o'rgatish hamda ularni amalda tadbiq yetish ko'nikmasini hosil qilishning nazariy va amaliy tomonlarini o'rganishga yo'naltirish bo'yicha nazariy bilimlarga ega bo'lishi; **(ko'nikma)**
- iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tahlil qilish usularini qo'llash; iqtisodiy qonunlarni, ilmiy tushunchalar (kategoriyalar)ni, iqtisodiy muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi.*** **(malaka)**

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

xarajatlar va ularni aniqlash. Qaytarilmaydigan xarajatlarning vujudga kelishi. Ishlab chiqarish imkoniyatlari va uning ahamiyati. Ishlab chiqarish imkoniyatlari chizig'i va ne'matlarni bir-biri bilan chekli almashtirish (transformatsiya) koeffitsiyenti. Pozitiv va normativ tahlil. Tovarlar oqimi modeli. Buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyot. Bozor iqtisodiyoti.

3-mavzu.Talab va taklif tahlili asoslari

Talab tushunchasi. Talab chizig'i. Talab funksiyasi. Bir omilli va ko'p omilli talab funksiyalari. Talabga ta'sir qiluvchi omillar. Talab miqdorining o'zgarishi. Talabning o'zgarishi. Taklif va taklif. Taklif chizig'i. Taklif funksiyasi. Iste'molchilar talabining pasayishi va unga sabab bo'layotgan omillar. Bir omilli va ko'p omilli taklif funksiyalari. Taklifga ta'sir qiluvchi omillar. Taklif miqdorining o'zgarishi. Taklifning o'zgarishi. Talab va taklif qonunlari.

4-mavzu.Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar

Muvozanatlik tushunchasi. Bozor muvozanati. Muvozanat narx. Muvozanat mahsulot miqdori. Muvozanat nuqta. Bozorning muvozanat holatini qayta tiklash xususiyati. Bozor muvozanatining o'zgarishi va unga ta'sir qiluvchi omillar. Maksimal narx. Davlat tomonidan maksimal narxning o'rnatilishi. Bozorda tovar tanqisligi. Tanqislik sohasi. Norasmiy bozor va uning vujudga kelishi. Tovarning norasmiy bozordagi narxi. Minimal narx. Davlat tomonidan minimal narxning o'rnatilishi.Bozorda tovar ortiqchaligi va norasmiy bozor. Iste'molchi yutug'i va ishlab chiqaruvchi yutug'i. Tovar tanqisligi sohasi. Ortiqcha mahsulotni ifodalovchi soha. Minimal ish xaqi va uning oqibatlari taxlili.

5-mavzu. Talab va taklif elastikligi

Elastiklik tushunchasi. Elastiklik koeffitsiyenti. Talabni narxga ko'ra elastikligi. Talab va taklif funksiyasi uchun elastiklik koeffitsiyentini hisoblash. Yoysimon elastiklik. Elastik va elastik bo'lmagan talab. Absolyut elastik va absolyut elastik bo'lmagan talab. Talab elastikligiga ta'sir qiluvchi omillar. Talabning iste'molchi daromadiga ko'ra elastikligi. Kesishgan talab elastikligi koeffitsiyentini hisoblash. Normal tovarlar. Past kategoriyali, oliy kategoriyali va birlamchi ehtiyoj tovarlar.Taklif elastikligi. Engel chiziqlari. Elastiklik nazariyasining amalda qo'llanilishi. Sotuvchi daromadini talab elastikligiga ko'ra tahlil qilish.

6-mavzu. Iste'molchi tanlovi nazariyasi

Iste'mol nazariyasida ne'mat tushunchasi. Iste'molchi tanloviga ta'sir qiluvchi omillar. Naflik tushunchasi. Iste'molchi ehtiyojini qondirish darajasi. Naflik funksiyasi. Umumiy naflik, chekli naflik, chekli naflikning kamayishi qonuni. Befarqlik egri chizig'i. Befarqlik chiziqlari kartasi va uning

xususiyatlari. Chekli almashtirish normasi. Budjet chegarasi va uning o'zgarishi. Budjet tenglamasi. Budjet chizig'i. Budjet chizig'i yotiqlik burchagi. Iste'molchi tanlovi masalasi. Naflikni maksimallashtirish. Iste'molchi tanlovi masalasi yechilishini grafik usulda tahlil qilish. Iste'molchi muvozanati. Iste'molchilarning muvozanatlik shartlari.

7-mavzu. Daromad samarasi va almashtirish samarasi

«Daromad-iste'mol» chizig'i va uning xususiyatlari. Normal va past kategoriyali tovarlar uchun Engel chiziklari. «Narx-iste'mol» chizig'i va Narx-iste'mol» chizig'iga ko'ra talab chizig'ini aniqlash. Normal va Giffen tovarlari uchun daromad va almashtirish samarasi, umumiy samara. Past kategoriyali tovarlar uchun daromad samarasi va almashtirish samarasi. Almashtirish samarasini va daromad samarasini amalda qo'llash. Bozor talabi va talablarni qo'shish.

8-mavzu. Bozor va tavakkalchilik

Noaniqlik va tavakkalchilik. Ehtimol tushunchasi. Ehtimolning turlari. Noaniqlik sharoitida tanlash. Tavakkalchilikni vujudga kelishi sabablari. Tavakkalchilik o'lchovi. Kutiladigan miqdor. Chetlanish. Tavakkalchilikka bo'lgan munosabat. Tavakkalchilikka moyillik. Tavakkalchilikka moyil bo'lmagan holat. Tavakkalchilikka befarqlik. Tavakkalchilikni pasaytirish yo'llari. Korxonalarning faoliyat sohalarini va ishlab chiqaradigan mahsulotlar turini kengaytirish (diversifikatsiyasi). Tavakkalchilikni pasaytirishda diversifikatsiyaning o'rni va ahamiyati.

9-mavzu. Firma va ularning tashkiliy-iqtisodiy asoslari

Firma tushunchasi. Tadbirkorlik firmalarining asosiy shakllari. Xususiy firmalar. Xususiy firmaning ustun va zaif tomonlari. Mas'uliyati cheklangan va cheklanmagan jamiyatlar. Aksionerlik jamiyatlari (korporatsiyalar, ochiq va yopiq turdagi aksionerlik jamiyatlari). Jamiyatning javobgarligi. Aksionerlik jamiyatining ustun tomonlari va zaif tomonlari. Aksiyadorlarning huquqlari. Davlat korxonalari. Foyda olmaydigan tashkilotlar. Kooperativlar. O'zbekiston Respublikasida «Mulk to'g'risidagi» Qonunga ko'ra faoliyat ko'rsatayotgan korxonalar turlari.

10-mavzu. Ishlab chiqarish nazariyasi

Ishlab chiqarish jarayoni. Ishlab chiqarish texnologiyasi. Ishlab chiqarish omillari va ularning turlari. Ishlab chiqarish funksiyasi, bir omilli va ko'p omilli ishlab chiqarish funksiyalari. Izokvanta tushunchasi. Izokvantalar kartasi va uning xususiyatlari. Izokvantaning yotiqligi burchagi. Qisqa va uzoq muddatlardagi ishlab chiqarish. O'zgaruvchan omilning yalpi, o'rtacha, chekli mahsulotlari va ular o'rtasidagi bog'liqlik. Kapitalning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli mahsuloti. Yetakchi tarmoq va sohalarda mahsulot ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirishning asosiy yo'llari. Ishlab chiqarish

3.

V.Kurs ishi

Kurs ishlarining namunaviy mavzulari:

1.Iqtisodiy resurslarni optimal taqsimlash masalasi.
2.Ishlab chiqarish imkoniyatlari va ulardan samarali foydalanish.
3.Talab va taklif tahlili asoslari.
4.Bozor muvozanati.
5.Bozorni davlat tomonidan tartibga solinishi:maksimal va minimal narxlar
6.Talab vataklif elastikligi
7.Iste'molchi tanlovi nazariyasi
8.Budjet chizig'i va budjet chegarasi, iste'molchi tanlovi
9.Daromad samarasi va almashtirish samarasi.
10.Bozor va tavakkalchilik
11.Yakka tartibdagi tadbirkorlikning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
12.Xususiy korxonalarning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
13.Ma'suliyati cheklangan jamiyatlarning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
14.Qo'shimcha ma'suliyatli jamiyatlarning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
15.Ochiq aksiyadorlik jamiyatlarining tashkiliy-iqtisodiy asoslari
16.Yopiq aksiyadorlik jamiyatlarining tashkiliy-iqtisodiy asoslari
17.Fermer xo'jaliklarining tashkiliy-iqtisodiy asoslari
18.Dehqon xo'jaliklarining tashkiliy-iqtisodiy asoslari
19.Davlat korxonalarining tashkiliy-iqtisodiy asoslari
20.Oddiy shirkatning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
21.To'liq shirkatning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
22.Kommandit shirkatning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
23.Ishlab chiqarish nazariyasi
24.Izokvanta va izokosta chiziqlari, ishlab chiqarish funksiyasi
25.Ishlab chiqarish xarajatlari
26.Mahsulotni ishlab chiqarish xarajatlari (tannarx)
27.Korxona daromadlari va foydasini maksimallashtirish
28.Raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi
29. Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati va tarmoqning taklifi
30.Raqobat va yakkahokimlik
31.Monopistik va oligapolistik bozorlar
32.Monopistik korxonaning narx siyosati va foydasini maksimallashtirish
33.Sof raqobatlashgan va monopolistik raqobatlashgan bozorlar
34.Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari
35.Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish.
36.Kapital qo'yilmalar va kapital bozori
37.Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish
38.Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash
39.O'zbekiston Respublikasida kichik biznesni rivojlantirish yo'llari.
40.Soliq yukini iste'molchi va ishlab chiqaruvchi o'rtasida taqsimlanishi

4.Iste'molchining bozordagi hatti-harakati va uning tanlovi nazariyasi
5.Ishlab chiqarish xarajatlarini minimallashtirish shartlari va korxonaning zararsiz ishlash nuqtasini hisoblash yo'llari
6.Raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini va uning taklifi
7.Raqobatlashmagan bozor sharoitida monopol narx belgilash va bozor hokimiyati
8.Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish
9.Kapital qo'yilmalar va kapital bozori
10.Ishlab chiqarish jarayoniga yangi, samarali texnologiyalarni tatbiq etish zarurati va istiqbollari
11.Zamonaviy bozor iqtisodiyoti muammolarini yechishda mikroiqtisodiyot fanining ahamiyati.
12.Sotuvchi daromadini tovar elastikligiga ko'ra tahlil qilish.
13.Raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda ishlab chiqaruvchining muvozanat holati.
14.Elastiklik va soliq yukining iste'molchi va ishlab chiqaruvchi o'rtasida taqsimlanishi.
15.Raqobatlashgan bozor samaradorligi.
16.Ishlab chiqarish nazariyasi va xarajatlarni minimallashtirish shartlari.
17.Ishlab chiqaruvchi ortiqchaligi va iste'molchi ortiqchaligi.
18.Raqobatlashgan bozorda qisqa muddatli oraliqda korxona foydasini
19.maksimallashtirish, korxona taklifi.
20.Daromad samarasi, almashtirish samarasi.
21.Korxona va tarmoqning raqobatlashgan bozorda uzoq muddatli oraliqdagi harakatlari.
22.Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda xarajatlar va ularni minimallashtirish yo'llari.
23.Ishlab chiqarish xarajatlarini minimallashtiruvchi omillar nisbatini tanlash.
24.Tarmoq faoliyatida kichik biznes sub'ektlarining xatti-harakati va tarmoq taklifini aniqlashning nazariy-uslubiy asoslari.
25.Ishlab chiqarish masshtabi va firmaning uzoq muddatli oraliqdagi samarali razmeri.
26.Iste'molchining bozordagi harakati.
27.Tavakkalchilikni o'lchash va uni pasaytirish yo'llari.
28.Ijobiy va salbiy tashqi samaralar.
29.Monopol raqobat va bozor samaradorligi.
30.Kurno modeli va muvozanati.
31.Ishlab chiqarish omillari bozori.
32.Atrof muhitni muhofaza qilish siyosati va chiqindilarning optimal darajasini aniqlash.
33.Bozor iqtisodiyotini tartibga solishda davlatning roli.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimot qiladi.

omillarining chekli mahsuldorligini kamayish qonuni. Ishlab chiqarish omillarining o'zaro almashuvi. Chekli texnologik almashtirish normasi. Izokosta tushunchasi. Izokosta tenglamasi. Ishlab chiqarish omillari cheklangan sharoitda mahsulot ishlab chiqarishni maksimallashtirish masalasining qo'yilishi. Maksimallashtirish masalasini grafik usuldagi yechimi va optimallik sharti. Ishlab chiqaruvchi muvozanati.

11-mavzu. Ishlab chiqarish xarajatlari

Korxonaning qisqa muddatli va uzoq muddatli oraliqdagi faoliyati. Xarajatlar to'g'risida tushuncha. Boy berilgan imkoniyatlar va alternativ xarajatlar. Qaytarilmaydigan xarajatlar. Iqtisodiy xarajatlar, buxgalteriya xarajatlari. Ichki va tashqi xarajatlar. Iqtisodiy foyda va normal foyda. Yalpi xarajatlar. O'zgaruvchan va o'zgarmas xarajatlar. O'rtacha xarajatlar. Chekli xarajatlar. Ishlab chiqarish xarajatlari chiziqlari. Uzoq va qisqa muddatlardagi xarajatlar grafiklari. Qisqa va uzoq muddatdagi xarajatlarning o'zaro bog'liqligi. Ishlab chiqarish xarajatlarini hisoblash, O'rtacha ishlab chiqarish va chekli xarajatlar grafiklarining o'zaro joylashuvi. Ishlab chiqarish xarajatlari funksiyasi va uning xususiyati. Mamlakatni modernizatsiyalash sharoitida ishlab chiqarish xarajatlarini pasaytirish yo'llari.

12-mavzu. Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi

Mukammal raqobatlashgan bozor va uning shartlari. Raqobatlashuvchi firmaning, yalpi, o'rtacha va chekli daromadlari. Korxona foydasi. Korxona foydasini maksimallashtirishni nazariy jihatdan asoslash va uni grafik usulda tahlil qilish. Firma foydasini maksimallashtirishning umumiy optimallik sharti va mukammal raqobatlashgan bozor uchun optimallik sharti. Firmaning zararsiz ishlash nuqtasi. Firma xarajatlarini minimallashtiradigan holat. Firmaning yopilish nuqtasi. Firmaning chekli mahsulot ishlab chiqarish qoidasiga amal qilishi. Firma taklifi.

13-mavzu. Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati, tarmoqning taklifi

O'rtacha uzoq muddatli xarajat va uning xususiyatlari. Uzoq muddatli oraliqda ishlab chiqarish hajmini tanlash. Iqtisodiyotda tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirishning mohiyati va zarurati. Tarmoqqa qarashli tipik firma muvozanati. Tarmoqning muvozanat holati. Tarmoqning taklifi. Xarajatlari o'sayotgan tarmoqning taklif chizig'i, xarajatlari o'zgarmas bo'lganda tarmoqning taklif chizig'i. Xarajatlari kamayayotgan tarmoqning taklif chizig'i. Tarmoqning kengayish mexanizmi. Firmaning samarali razmeri. Ishlab chiqarish masshtabi. Musbat samarali ishlab chiqarish masshtabi. Manfiy samarali ishlab chiqarish masshtabi. O'zgarmas samarali ishlab chiqarish masshtabi. Firmaning uzoq muddatli o'rtacha xarajatining kamayishiga va o'sishiga ta'sir qiluvchi omillar.

14-mavzu.Raqobat va yakkahokimlik

Raqobat tushunchasi. Raqobatlashuvchi firmalar. Raqobatlashmagan bozor turlari. Sof monopoliya. Sof monopoliyaga misollar. Monopolistik bozorga kirishdagi to'siqlar. Tabiiy monopoliyalar. Sof monopoliyada monopol narx va monopol mahsulotni aniqlash. Monopolistik talab va taklif. Monopol hokimiyat va monopol hokimiyat ko'rsatkichlari. Monopol narx belgilashda talab elastikligining ta'siri. Monopol narx va jamiyat farovonligi. Monopol narxga soliqlarning ta'siri. Raqobatlashgan monopol bozor. Raqobatlashgan monopol bozorda tovar narxi va ishlab chiqarish hajmini aniqlash. Raqobatlashgan monopol bozor samaradorligi. Oligopoliya va uning xususiyatlari. Kurno modeli. Monopsoniya. Monopoliyaga qarshi qonun.

15-mavzu. Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari

Narx tushunchasi, tamoyillari va funksiyalari. Bozor sharoitida amal qiluvchi narx turlari. Narx belgilashda iste'molchi ortiqchaligini egallash. Monopol narx belgilashda «Bosh barmoq» qoidasi. Monopol hokimiyat va jamiyat farovonligi. Iste'molchilar daromadiga ko'ra narxlarni belgilash. Mahsulotlarni xarid qilish uchun qo'shimcha iste'molchilarni jalb qilish. Turli xaridorlar uchun turli narxlar belgilash (narxlar diversifikatsiyasi). Iste'mol hajmiga ko'ra narxlar diversifikatsiyasi. Tovarlar kategoriyasiga ko'ra narx differensiatsiyasi. Mahsulotlarga bo'lgan yuqori talab davrida narx belgilash tartibi.

16-mavzu. Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish

Bozor munosabatlari va mehnat resurslaridan foydalanish ko'rsatkichlari. Respublikada mehnatga layoqatli aholining ish bilan bandligini ta'minlash va uning ko'lamini oshirish bo'yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar. Yollanma ishchilarning optimal sonini aniqlash. Mehnatning chekli mahsuloti. Mehnatning chekli daromadliligi. Mehnat qaytimi. Mehnat sig'imi. Mehnat samaradorligi. Mehnat unumdorligining kamayish qonuni. Mehnat resurslariga bo'lgan talab. Mehnat resurslari taklifi. Raqobatlashgan mehnat bozori va mehnat bozori muvozanati. Mehnat qilish va dam olish o'rtasidagi bog'liqlik. Ish haqi o'sishining dam olish vaqti bilan ishlash vaqti o'rtasidagi nisbatga ta'siri.

17-mavzu. Kapital qo'yilmalar va kapital bozori

Asosiy va aylanma kapital mablag'lark. Ssuda foizi. Loyiha tushunchasi. Mamlakatni modernizatsiya qilishda investitsiyalar va ularning ahamiyati. Yalpi investitsiyalash. Investitsiyani qoplash. Sof investitsiya tushunchasi. Chekli sof qoplash. Chekli ichki qoplash. Chekli qoplash normasi koeffitsiyenti. Uzoq muddatli oraliqdagi investitsiya. Jamg'arma va vaqt bo'yicha chekli tanlash normasi. Qiymatni diskontlash. Investitsiyani hisoblashdagi diskonlangan qiymat. Investitsiyaga talab. Investitsiyaga inflyatsiyaning ta'siri.

18-mavzu. Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish

Bozor munosabatining kamchiliklari. Bozor muvozanatining buzilish oqibatlari. Davlatning bozorga samarali aralashuvi. Tashqi samara. Manfiy tashqi samara va musbat tashqi samara. Davlatni atrof-muhitni muhofaza qilish siyosati. Ijtimoiy ne'mat. Asimmetrik axborotlarni tartibga solish. Bozor ojizligi. Ijobiy va salbiy tashqi samaraga ta'sir ko'rsatish: tartiblashtiradigan soliq, tartiblashtiruvchi subsidiya. Chiqindilarga norma va standartlar o'rnatish. Tabiiy muhitni zararlash huquqini sotish. Soliqlar, subsidiyalar, subvensiyalar, imtiyozli kreditlar. Imtiyozli soliqlar. Bozor mexanizmiga davlatning aralashuvi me'yori.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Mikroiqtisodiyot fanning mazmuni, maqsadi va vazifalari
2. Iqtisodiy bazis tushunchalari
3. Talab va taklif tahlili asoslari
4. Bozor muvozanati, maksimal va minimal narxlar
5. Talab va taklif elastikligi
6. Iste'molchi tanlovi nazariyasi
7. Daromad samarasi va almashtirish samarasi
8. Bozor va tavakkalchilik
9. Firma va ularning tashkiliy-iqtisodiy asoslari
10. Ishlab chiqarish nazariyasi
11. Ishlab chiqarish xarajatlari
12. Mukammal raqobatlashgan bozorda, qisqa muddatli oraliqda firma foydasini maksimallashtirish va uning taklifi
13. Raqobatlashuvchi firma va tarmoqning uzoq muddatli oraliqdagi muvozanati, tarmoqning taklifi
14. Raqobat va yakkahokimlik
15. Bozor hokimiyati sharoitida narx belgilash tamoyillari
16. Mehnat bozori va korxonalarda mehnat resurslaridan foydalanish
17. Kapital qo'yilmalar va kapital bozori
18. Korxonalar faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akademik guruhga alohida o'tiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi. "Keys – stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keyslar mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rgazmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

1.Mamlakatni modernizatsiyalash sharoitida korxona foydasi va uni maksimallashtirish yo'llari
2.Talab va taklif qonuniga ko'ra narx belgilash usullari
3.Talab va taklif elastikligiga ko'ra soliq yukini hisoblash